

THOMAS HARDY • Orman Sakinleri

The Woodlanders

© Sonsöz: G.D. Klingopulos, “The Literary Genre of *Dead*”

İletişim Yayınları 3037 • İletişim Klasikleri 147

ISBN-13: 978-975-05-3143-9

© 2021 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2021, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYANLAR Barış Özkul, Güneş Akkor

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ John Constable, “Mısır Tarlası”, 1826

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Büşra Bakan

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 45030

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

THOMAS HARDY
**Orman
Sakinleri**

The Woodlanders

ÇEVİREN
Taciser Belge

YAZARIN VE BARIŞ ÖZKUL'UN ÖNSÖZLERİ,
G.D. KLİNGOPULOS'UN SONSÖZÜYLE

THOMAS HARDY 2 Haziran 1840'ta İngiltere'nin Dorset kontluğunda, Dorchester yakınlarındaki Higher Bockhampton kasabasında bir çiftlikte dünyaya geldi. Doğduğu yerde eğitimini tamamladı ve baba mesleği olan inşaatçılığı öğrenerek on altı yaşında Dorchesterli bir mimara çırak oldu. 1862'de mimar Arthur Blomfield'in yanında çalışmak üzere Londra'ya gitti. Şiirler ve denemeler yazmaya bu dönemde başladı. 1867'de mimar John Hicks'in yardımcısı olmak üzere memleketine döndü, burada yayımlanmamış ilk romanı *The Poor Man and the Lady*'yi (Fakir Adam ile Hanımefendi, 1868) yazdı. Mimarlık yaptığı dönemde, Cornwall bölgesine seyahati sırasında St Juliot'ta 1874'te evleneceği Emma Gifford'la tanıştı. 1871'de ilk romanı *Desperate Remedies* (Umutsuz İlaçlar) yayımlandı. Ardından *A Pair of Blue Eyes* (Bir Çift Mavi Göz, 1874) , *Çılgın Kalabalıktan Uzakta* (1874) ve *The Hand of Ethelberta* (Ethelberta'nın Eli, 1876) yayımlandı. 1870'lerin sonlarından itibaren Hardy karısıyla birlikte Londra edebiyat çevrelerine katıldı; *Yuvaya Dönüş* (1878), *The Trumpet-Major* (Bando Şefi, 1880), *A Laodicean* (İlgisiz, 1881) ve *Two on a Tower*'i (Kulede İki Kişi, 1882) bu sırada yazdı. 1885 yılında Dorchester yakınlarındaki "Max Gate" adımı verdiği evi tamamlanınca, tekrar memleketine yerleşti ve en ünlü romanlarını bu dönemde kaleme aldı: *Hayatın Küçük Cilveleri* (1884), *Casterbridge Başkanı* (1886); *Orman Sakinleri* (1887), *Wessex Tales* (Wessex Hikâyeleri, 1888), *Tess of the D'Urbervilles* (1891), *A Group of Noble Dames* (Bir Grup Asil Kadın, 1891) ve *The Well-Beloved* (Sevgili, 1897). 1895 yılında yazdığı romanı *Adsız Sansız Bir Jude*'un aldığı olumsuz tepkinin ardından romancılığı bıraktı ve hayatı boyunca sürdürdüğü şairliğe döndü. Hardy hayatının geri kalan otuz yılında dokuz yüzün üzerinde şiir yazdı; fikirlerini en iyi şiirde ifade edebildiğine inanıyordu. Gerek şiirlerinde, gerek bu dönem yazdığı *The Dynasts* (Hükümdarlar) adlı oyununda etkileyici ve özgün bir ses yakaladı. 1910'da V. George'dan Liyakat Nişanı aldı. 1912'de karısı Emma aniden öldü; bu olay Hardy'nin en güzel aşk şiirlerini yazmasına neden olmuştur. Hardy, Emma'nın ölümünden iki yıl sonra Florence Dugdale ile evlendi. Ülkesinin en saygın edebiyatçıları arasında görülen Hardy, 11 Ocak 1928'de Max Gate'de öldü. Külleri Westminster Abbey'deki Şairler Köşesi'nde gömülmüştür.

İÇİNDEKİLER

ROMANA DAİR GÖRSELLER	7
KRONOLOJİ	13
ÖNSÖZ	
ORMAN SAKINLERİ’NİN “DOĞAL DETERMİNİZM”İ / BARIŞ ÖZKUL	27
WESSEX VE ROMANDAKİ MEKÂNLARIN HARİTALARI	38

Orman Sakini

SONSÖZ	
HARDY’NİN KADİM VE MODERN HİKÂYELERİ / G.D. KLİNGOPULOS	429

THE WOODLANDERS.

BY THOMAS HARDY.

CHAPTER I.

The rambler who, for old association or other reasons, should trace the forsaken coach-road running almost in a meridional line from Bexford to the south shore of England, would find himself during the latter half of his journey in the vicinity of some extensive woodlands, interspersed with apple-orchards. Here the trees, timber or fruit-bearing as the case may be, make the wayside hedges rugged by their drip and shade; stretching easily over the road, as if they found the insubstantial air an adequate support for their limbs. At one place, where a hill is crossed, the largest of the woods shows itself bisected by the highway, as a head of thick hair is bisected by the white line of its parting. The spot is lonely.

The physiognomy of a deserted highway expresses solitude to a degree that is not reached by mere dales or downs, and bespeaks a touch-like stillness more emphatic than that of glades and pools. The contrast of what is with what might be, probably accounts for this. To stop, for instance, at the place under notice, from the hedge of the plantation into the adjoining pale thoroughfare, and pass amid its employees for a moment, was to exchange by the act of a single stride the simple absence of human companionship for an incubus of the forest.

At this spot, on the lowering evening of a bygone winter's day, stood a man who had, as the scene opened,

feeling of being suddenly more alone than before he had emerged upon the highway.

It could be seen by a glance at his rather finical style of dress that he did not belong to the country proper; and from his air, after a while, that though there might be a sombre beauty in the scenery, music in the breeze, and a wan procession of coaching ghosts in the sentiment of this old turnpike-road, he was mainly party to the scene. The dead man's eyes had been expended in climb the blistered soles that had not his concern; for fate no time for any but practical. He looked north at mechanically prodded till his walking-stick. A gleam his face corroborated that of the character, if not to the server, the expression of was absolute submission in a little assertion of habitude.

At first not a soul could enlighten him as to the road. He seemed likely to stop. But presently a slight rattle of wheels, and the horse's step, told that a

- Orman Sakinleri'nin Mayıs 1886'dan itibaren tefrika edildiği Macmillan's Magazine'den sayfalar.
- Orman Sakinleri'nin 1887 yılında yapılan ilk baskısının kapağı.

MACMILLAN'S MAGAZINE.

JUNE, 1886.

THE WOODLANDERS.

BY THOMAS HARDY.

CHAPTER V.

WINTERHOUSE sped on his way to Sherston-Abbey without clatter and without discomposure. Had he regarded the road as a

self-spectacularly, as if more wont to do, pride in the discipline what rare power (being not only suspended in the noted it not, what was also ebullished a towards Grace altogether her remembered for a year.

re to a long in the spirit to travel him the woman in at stood. ans pursued soon Marty out the in her were aware of ap had him the be-

tion by closing her lips so as to make her mouth quite unemotional, and by throwing an additional firmness into her tread.

"Why do you wear pattens, Marty? The turnpike is clean enough although the lanes are muddy."

"They save my boots."

"But twelve miles in pattens—" "will twist your feet off. Come, get up and ride with me."

She hesitated, removed her pattens, knocked the gravel out of them against the wheel, and mounted in front of the waddling specimen apple-tree. She had so arranged her bonnet with a full border and trimmings that her lack of long hair did not much injure her appearance; though Giles of course saw that it was gone, and may have guessed her motive in parting with it; such sales, though infrequent, being not unheard of in that locality.

But nature's adornment was still hard by, in fact within two feet of him, though he did not know it. In Marty's basket was a brown-paper packet, and in the packet she chestnut locks, which, by reason of the barber's request for secrecy, she had not ventured to intrust to other hands.

Giles asked, with some hesitation, how her father was getting on.

He was better, she said; he would be able to work in a day or two; he would be quite well but for his crize about the tree falling on him.

THE WOODLANDERS

BY

THOMAS HARDY

IN THREE VOLUMES
VOL. I.

London
MACMILLAN AND CO.
AND NEW YORK
1887

The Right of Translation and Reproduction is Reserved.

Henry Macbeth Raeburn'un *Orman Sakinleri* için yaptığı çizim.

I

Kırlarda rastgele gezen bir yolcu eskiden bildiği terk edilmiş atlı araba yolunu izlerse, yolculuğun ikinci yarısında Bristol'den İngiltere'nin güney kıyısına nerdeyse tam bir boylam çizen, aralara elma bahçeleri serpiştirilmiş uçsuz bucaksız ormanların kenarında bulur kendini. Buralarda yerine göre ya meyvesinden ya kerestesinden faydalanılan ağaçlar, gölgeleri ve dışarı sarkan dallarıyla yol kenarı çitlerinin hizasını bozar; alt dallar cisimsiz havaya yaslanmışçasına rahat bir yatay doğrultu tutturarak yola doğru eğilir. Blackmoore Vadisi'nin eteklerinde, bariz bir yay çizen High Stoy tepesinin iki-üç mil öteden görüldüğü bu yerde sonbaharda yaprak örtüsü yolun tamamını gömecek kadar derindir. Burası ıssızdır. Akşam karanlığı basarken, rastgele geçen yolcunun kafasında aynı yolda gidip gelen terki diyar eylemiş nice insan canlanır, şen arabacılar, taban tepen nasırlı ayaklar, gözyaşları dökener.

Terk edilmiş bir anayolun fiziksel tenhahlığı, vadilere, tepelele özgü ıssızlıkla anlatılamaz; etkisi ağaçsız düzlüklerin, su havuzlarının suskunluğundan çok daha güçlü bir mezar taşı sessizliği duyulur buralarda. Belki gerçekte olanla, olabilecekler

arasındaki karşıtlık açıklayabilir bunu. Şu dikkatimizi çevirdiğimiz noktada, örneğin korunun ağaçtan duvarının yanından anayola geçince insan bir gariplik çöker, o yolun boşluğunda bir an durmakla tek bir adımda, insan yoldaşlığından yoksun kaldığımız gibi kötü ruhların dünyasına bile geçmiş olabilirsiniz.

Sona eren bir kış gününün asık suratlı karanlığı basarken, bu aynı noktada, sahneye tam da tarif ettiğimiz dolaylı yoldan girmiş bir adam duruyordu; yakınlardaki çit merdiveninden geçip anayola çıkmadan öncesine göre en azından o an için çok daha büyük bir yalnızlık duygusunun etkisindeydi.

Pek özenli giyim tarzından tam bir kır insanı olmadığı daha ilk bakışta göze çarpıyordu; manzaranın hüznünlü güzelliğiyle, rüzgârının müziğiyle, geçip giden arabaların solgun hayaletleriyle bu eski anayolun verdiği duyguya rağmen haliyle tavriyla o aslında sadece yolunu şaşırılmış biri olduğu gösteriyordu,

Yolun bir aşağısına bir yukarısına bakıp bastonunu mekanik hareketlerle vurarak yeri yokladı.

İlk başta o gece etrafta kimsecikler yoktu, ne onu istediği konuda aydınlatacak biri vardı ne de öyle birinin ortaya çıkma ihtimali. Ama tam o sırada ağır aksak ilerleyen bir tekerlek sesi duyuldu, ardından, ucuyla toprağı deşen bir at toynağının alçaktan gelen düzenli sesi; burada, gecenin ve korunun karanlık oyuğunda tek atın çektiği yolcu arabasının karaltısı belirdi.

Araba yarı yarıya doluydu, içeridekilerin çoğu kadındı. İyiye yaklaşınca yoldaki adam bastonunu kaldırdı, arabacı dizginleri çekti.

“Yarım saattir Küçük Hintock’a giden kestirme yolu arıyorum, Mrs. Dollery,” dedi. “Daha önce Hintock Malikânesi’nin sahibi o muhteşem hanımefendiyle iş görüşmesi yapmaya Büyük Hintock’a birçok kez gelmiştim, ama şimdi küçük köyün yolunu bir türlü çıkaramıyorum. Yardımcı olursunuz bana, herhalde?”

Kadın elbette diyerek adamı rahatlattı, onlar Abbot’s Cernel’a gidiyorlarmış onun için araba köyün yakınından geçecekmiş, yani şu gittiği yolun ilerisindeki çatalda inip az yukarı yürüye-

cekti. “Yine de,” diye devam etti Mrs. Dollery, “o kadar küçük bir yer ki, bilmiyorsan, şehirli bir beyefendi olarak ancak elinde mumun ya da fenerin varsa bulursun. Yeminle! Para verseler oturmam orada. Ama Abbot’s Cernel’a gitsen orada biraz dünüya görürsün.”

Adam arabaya tırmanıp kadının yanına geçip oturdu ama iki bacağı dışarı sarkacak şekilde sığıştığı için yol boyunca atın kuyruğunun bacaklarına sürtünmesine katlanacaktı.

Bu araba onu tanıyanlar için dışarıdaki herhangi bir nesne değildi, yola ait, onun hareketli bir parçası gibiydi. Arabanın kocamış atının tüyleri çalı gibi sertti, rengi de çalı gibiydi, toynaklarının, bacak ve omuz eklemlerinin biçimi bozulmuştu, gencecik bir tay olduğu günlerden beri koşum vurulmuş, ağır işler yaptırılmıştı – hoş, bu sayılanların hepsi yerinde olsa, o da muntazam omurgasıyla Doğu ülkelerinin¹ çayırlarından birinde keyfine göre otlayabilecek, burada çile çekmeyecekti – ama o yirmi yıldır bu yolu tepip duruyordu. Boyunduruk altına alınma şekli bile kuralına uygun yapılmamıştı, dizginler kısa gelmiş, kuskun kuyruğun altından sağlamca bağlanamamış, koşumu da sakar biçimde yana kaymıştı. Abbot’s Cernel ile Sherton –yolculuğunun varış noktası olan pazar kurulan kasaba– arasında katettiği on milin her meylini, yer dürbünüyle inceleyen bir arazi mühendisi kadar iyi bilirdi.

Aracın, dörtgen şeklinde siyah körüğü tekerlekler döndükçe kafa salları gibi inip kalkardı; içeride bir noktada, sürücünün kafasının üstünde ara sıra arabacı dizginleri bırakınca astığı bir çengel vardı, dizginler atın omuzlarından geriye doğru zincir eğrisi oluşturacak şekilde sarkardı. Bir de dingilin bir yerlerinde gevşek bir zincir vardı ki, hangi amaçla oraya konduğu hakkında bilinen tek şey araba gittikçe çangırdamasıydı. Yolcularına hizmet ederken çok kere arabadan inip çıkmak zorunda olan Mrs. Dollery, özellikle rüzgârlı kış günlerinde, edepli olmak kaygısıyla elbisesinin altına, baldırına kadar çıkan çizmelerini çeker, başına da sık sık yakalandığı kulak ağrısından sakınmak için bone yerine, üzerinden eşarpla bağladığı fotr şapka giyerdi. Arabanın

1 Arap atı olduğu ima ediliyor.

arkasında, Mrs. Dollery'nin her pazar günü yola çıkmadan önce mendiliyle sildiği camlı bir pencere vardı. Arkada durup camdan içeri bakan biri dışarıdaki gökyüzünün ve manzaranın aynı dörtgen çerçeve içinden, fakat bu kez oturan yolcuların profilleri arasından görürdü; sarsıla sarsıla yol alırken hareketli dudakları ve kafa sallamalarıyla mutlu bir bilinçsizlik içinde canlı bir soh-bete dalan yolcular, konuşma tarzlarının ve yüz hatlarının tüm özellikleriyle umuma açık olduğunu bilmezlerdi.

Pazardan eve dönme vakti onlar için haftanın mutlu, hatta belki de en mutlu saatiydi. Körüğün altına güvenle kurulunca dış dünyanın acılarını unutabilir, hayatı gözden geçirir ve dur-gun bir gülümsemeye günün olaylarını tekrar tekrar hatırla-yabilirlerdi.

Arka bölümde oturan yolcular kendi aralarında bir grup oluşturmuşlardı, yeni gelen yolcu ön tarafta arabanın sahi-besiyle çene çalarken, onlar arabanın gürültüsünden sesleri-nin ön taraftan duyulmayacağına güvenerek, herhangi biri gibi onun hakkında da uluorta ifşa edilmeyen konularda rahat ra-hat konuşmaya daldılar.

“Bu adam berber Percombe yahu, – hani Abbey Sokağı'nın tepesindeki dükkânının vitrinine peruka giydirdiği balmu-mundan kadın başı koyan berber,” dedi içlerinden biri. “Hangi sebep onu ta oralardan buraya getirmiş olabilir, hem de bu sa-atte? Üstelik berber çırağı değildir o, hatta ‘kibar görünmüyor’ diyerek kapısının önündeki berber silindirini² bile söküp atmış bir patrondur o!”

Mr. Percombe başını salladı, kibar sözler söyledi ama herke-sin merakını uyandırdıktan sonra bunun sebebini söylemeye hiç yanaşmadı; o binmeden önce arabanın içini şenlendiren ge-lişigüzel fikir alışverişi de bundan böyle daha dikkatli yapıldı.

Böylece, ilerlediler ve önlerinde High Stoy tepesi gittikçe da-ha büyük görünmeye başladı. Nihayet sağ yanda yaklaşık yarım mil ötede, alacakaranlıkta, sanki bir oyuk içine gömülü, ormandan kırılmış bir alan gibi görünen bostanlar ve meyve

2 Berber dükkânlarının önüne tabela yerine konan, mavi, kırmızı beyaz silindir; seçkin müşterilere hizmet verdiği için tabelayı kaldırdığı ima ediliyor.

bahçeleri belirledi. Kendi başına bütünlük arz eden bu yerden, sinsi bir sessizlikle ince uzun duman tutamları yükseliyordu, hayal gücünün gözü bunları köklerine kadar takip etse, bir ocağın taban taşı üzerinde çiçek zinciri gibi asılı jambon ve domuz butlarını görecekti. Dünyanın kapılarının dışında kalan, insanın eylemden çok derin düşüncelere dalacağı, ama derin düşüncelerden çok edilgenlik bulacağı sessiz, münzevi yerlerden biriydi burası; akıl yürütmenin dar öncüller üzerinde ilerlediği ve çılgınca yaratıcı çıkarsamalara yol açtığı bir yer; bununla birlikte zaman zaman tam bir Sophokles tragedyasına yaraşır yücelik ve birlik kuralına³ uygun sahneler gerçek hayatta da oynanırdı, bu bakımdan küçük Hintcok başka yerlerden hiç aşağı kalmazdı çünkü buralarda yaşanan hayatların dokusunda, yoğunlaşmış tutkular ve karşılıklı bağımlılık çok iç içe geçmişti.

Usta berberin aradığı Küçük Hintock işte burasıydı.

Yaklaşan gece bacalardan tüten dumanı perdelese de, bu münzevi küçük dünyanın konumlandığı yer, çıplak dalların arasından göz kırpan tek tük solgun ışık ve dalların üzerinde yalnızca tüy yumakları halinde seçilen ötücü kuş tüneleri sayesinde hâlâ ayırt edilebiliyordu.

Berber, arabanın köye sapan daha dar bir yolla çatal yaptığı köşede indi, Mrs. Dollery'nin arabası, güneşin etrafında dönen dünyamızın örneklediği gibi büyük köye devam edecekti, ama hor görülen küçük köye karşı büyüğün bir üstünlüğü varsa, oraya varan yolda bunu gösteren hiçbir işaret yoktu.

“Gittiğiniz yerin yakınlarında çok akıllı, çok bilgili, genç bir doktor oturuyor; orada tedavi edecek birileri bulacağından değil, dediklerine göre şeytanla işbirliği yapıyormuş.”

Adam tam onlardan ayrılmak üzereyken kadınlardan birinin böyle laf atması, onun buraya ne maksatla geldiğini çözmeye yeltenen son girişim oldu.

Ama o cevap vermedi, yola yaya devam edeceğinden daha fazla oyalanmadan tekinsiz kuytularda daldı ve küçük köyün sokaklarını neredeyse tamamen örten kuru, yapraklara basa basa ihtiyatla yürümeye başladı. Hava karardıktan sonra yollardan

3 Tragedyada zamanda, mekânda ve konuda birlik kuralı.

kendilerinden başka pek fazla gelip geçen olmadığından Küçük Hintock sakinlerinin çoğu perde kullanmayı gereksiz sayardı ve bu sebeple Mr. Percombe karşısına çıkan her küçük evin⁴ pencere kasasının karşısında durup, içeride gördüğü kişiler ve eşyalara bakarak, aradığı kişinin orada oturup oturmadığını tahmin etmeye çalıştı.

Sadece en küçük evler ilgisini çekiyordu; ıssız bir yerde bulunmalarına rağmen büyüklükleri, yıllanmışlıkları ve eni konu yayılmış müstemilatlarıyla, eskiden eğer hâlâ öyle değilse, belirli bir sosyal konuma ulaşmış birilerinin oturduğunu gösteren birkaç ev de vardı ama o bunlarla hiç ilgilenmedi. Kira evlerinin arka bölmelerinden burnuna kadar gelen elma ezmesi kokusu ayaklarının altında ölen yaprakların çürüyen kokusuyla karışıyor, mayalanan elma şirasının fokurtusu içeride yaşayanların yakın zamanlardaki meşguliyetlerini belli ediyordu.

Altı-yedi evin önünden geçilmiş, hiçbir sonuç alınmamıştı. Ama yüksek bir ağacın karşısına düşen bir sonraki ev farklıydı, dışarı ışık saçıyordu. Evin içinde kıpraşan ışık bacaya doğru yükselmiş, dışarı tüten dumanı aydınlık bir sis bulutuna çevirmişti. Pencereden bakınca ışıklı evin içi, gördükleri, onu tamam işte aradığımızı bulduk havasına soktu ve durup seyretmeye başladı. Ev tek gözlü bir kulübe olamayacak kadar büyüktü, doğrudan oturma odasına açılan sokak kapısı aralık bırakıldığı için dışarıdaki karanlık atmosfere oradan bir ışık şeridi düşüyordu. Arada sırada, dışarı düşen ışık huzmeleri arasında bir güve mevsim sonu bitkinliğiyle kanat çırpıyor, sonra gecenin karanlığında kayboluyordu.

II

Bu neşeli parıltının geldiği odada hasır iskemlede oturmuş, bolca odun atılmış şöminenin ışığından faydalanarak kendini işine vermiş bir kız gördü. Bir elinde keski, diğerinde ona çok

4 Cottage-İngiltere’de toprak kiracılarına sözleşmeyle verilen, yoksul köylülerin oturduğu küçük, müstakil evler.